

УЧИТЕЛІ – ВИ НАШІ СВІТАНКОВІ ЗОРІ

«Нас багато. Розлетілись по всьому світу. Але об'єднає нас любов. Любов до рідної Новорічицької школи, її вчителів.

У 2019 році нам буде по 60. З цієї нагоди просимо журналістів чудової газети «Полісся» написати про наших вчителів: Краснюк Раїсу Никонорівну – нашу першу вчительку, Грушовець Євгенію Степанівну, Савчук Марію Василівну, Гаврилюк Тетяну Петрівну.

Будьте здорові, дорогі наші наставники, завжди усміхнені, веселі, щасливі, живіть 100 літ. Нехай Вас Господь Бог оберігає».

Раїса Никонорівна Краснюк:
«Моє вчительство почалося з того, що сама себе грамоти навчила»

Її вчительський стаж складає 30 років. «Не багато, - каже Раїса Никонорівна. - Бо покинути улюблену роботу заставила біда. Уже 20 літ, як змушена була вийти на пенсію по хворобі.» В очах колишньої вчительки – вогники журби. Пригадалось давнє, як почула від лікарів вердикт: рак горла. Довгі поневіряння по лікарнях, опромінення, стала не схожа сама на себе, але вже

твердо знала: у неї є шанс на оду-

шала, й додатково займались. Але ніхто за те кривди не мав. Бо ж віддавала себе дітям, своїм учням. Рада, що серед моїх вихованців є й вчителі-Раїса Гладишевська, Сергій Пінчук.

Скромна, поважна Раїса Никонорівна не звикла вихвалитись своїми здобутками. Зауважує, що головний її здобуток – пам'ять учнів про неї. А те, що мала кваліфікацію «старший вчитель» і не раз давала відкриті уроки для педагогів Зарічненщини – це лиш частина її вчительського труда. А він ніколи не був легким.

Євгенія Степанівна Грушовець:
«50 років бережу альбом з листівками від учнів. То найдорожчий подарунок у житті»

Євгенія Степанівна народилась на Чернігівщині. А після закінчення Коломийського вчительського інституту отримала направлення на Зарічненщину. Першим місцем роботи стала

Борівська школа. А через рік, вслід за її директором Петром Федоровичем Різуником, перейшла до Новорічицької восьмирічки. То був 1956 рік. Відпрацювала в цій школі 29 років. 13 з них – була завучем, а ще навчала дітей російської мови та літератури,

сердешна, ще дітям, у 4 класі. Володя Охрімчук і шибеник був, а зараз побажить свою вчительку і так з повагою вітається. Моїх спогадів вам не переслухати, - гомонить Євгенія Степанівна. 35 років від тієї пори, як пішла на заслужений відпочинок та й понині школа для неї – найважливіша сторінка життя.

Марія Василівна Савчук:
«Це було найбільше благо у моєму житті – робота в школі»

- Ви знаєте за що ми найбільше любимо Марію Василівну? - повідують, при зустрічі, її колишні учні. - Вона дуже доступно викладала матеріал на уроках. Якщо ти посидів і уважно по-

слухав те, що розповідала Марія Василівна, тобі вже дома не потрібно було відкривати підручник історії чи географії. Все розкладено в голові, мов на полицках. Вона відмінно знала свої предмети, розповідала так цікаво, доступно, що нам гріх було чогось не знати. Дуже розумна, мудра ще й філософ неабиякий. Ось така - наша Марія Василівна!

Вчителька, почувши про те, ніякої: «Здивована! Справді, здивована.»

вала доля, - шире зізнається Марія Василівна. - Відпрацювала в Новорічиці 26 років. Навіть і у вечірній школі ще навчала. Постійно мала класне керівництво. Мені було комфортно з дітьми. Серед моїх випускників теж є вчителі – Людмила Леонтюк, Світлана Малайчук. Ніколи не жалкувала, що обрала таку собі професію. Тепер мої будні заповнені читанням, в житті орієнтуюсь на Євангеліє, будь-яку публікацію в друкованих виданнях читаю з ручкою. Обов'язково роблю якісь мітки і частенько ще й пишу свої відгуки. Звикла все вивчати досконало, докопуватися до суті, щоб володіти даною ситуацією. Отак і живу.

Тетяна Петрівна Гаврилюк:
«У снах ще й досі бачу школу»

- Школа для мене – дорога життя, - каже Тетяна Петрівна. - 35 років педагогічного стажу за плечима, 32 з них – в Новорічицькій школі. Звідала

в житті багато. Народилась на Дубнівщині, за польської влади, ногами пішла при німцях, бо ж сім'ю вивезли в Німеччину, в самостійне життя за Уралом мої кроки пролягли при радянській владі, туди мої батьків у 1947 році вивезли як ворогів народу. А зрілість моя і старість - уже в неза-

жання. Та коли покликали назад у школу, доучувати свій 2 клас, навідріз відловились: «Це ж маленькі діти. І хвора вчителька біля них. Що батьки подумують?» Про те своє рішення зроду не пожалкувала, бо понад усе любила своїх маленьких вихованців і зичила їм добра. Хоч і тужила за школою, за уроками і милими личками своїх школярів.

- А з чого починалось Ваше вчительство? - запитує Раїсу Никонорівну.

- З того, що сама себе грамоти навчила. Народилась в простій селянській родині, де ніхто не вмів читати й писати. Батько з фронту не повернувся, мама, баба, дід, дядьки - всі безграмотні. Прийшла вчителька до 1 класу записувати: «Ти ж, Раю, й букв не знаєш.» А я на вікні візьми та й напиши, бо й паперу не було, ім'я вчительки. Після закінчення Локницької школи у 1960 році направили мене вожатою в село Залізницю. А через рік - у Дібрівськ, 1 клас вчити. Бо вчителів не вистачало. То я в першу зміну сиділа на уроках у паралельному класі, переймала досвід вчительки Соляник, а в другу зміну навчала свій 1 клас за її методою. Поступила відразу в педінститут заочно, й через рік прийшла в Новорічицьку школу. 28 років збігли, як одна мить. Все життя вчила початкові класи, а в старших - малювання. Любила первачків, бо вони дивляться на тебе, як на матір. І байдуже, чи слухняні вони, чи бешкетливі, але всі були однаково близькі. Переживала, коли йшли до старшої ланки, аби колеги не нарікали, що недостатні знання дітям дала. Було, що й після уроків зали-

вчила історію й німецьку мову.

- Любила свою роботу, любила учнів. Бо ж тоді всі діти старались вчитись. А вчителі понад усе боялись додаткових навантажень, бо, як то справитись з роботою, коли в тебе годин понад норму? - розповідає Євгенія Степанівна. - Й відносини з батьками були зовсім інакші, ніж нині. Пам'ятаю, якось завітала в одну сім'ю, поведінка їх донечок вимагала кращого. Й що почула від батька: «Якщо вчителю байдуже, як учень вчиться - він не буде злитись, кричати і ходити до батьків. Йому однак, що з таким учнем буде. А якщо вчитель дбає за свою роботу, й хоче, щоб дитина мала знання, то буде й до батьків ходити.» У кількох випусках була й класним керівником. Якось учні запитали, що подарувати на 8 Березня: «Альбом, - кажу, - а в ньому листівка з привітаннями від кожного.» Уже 50 літ бережу його й перечитую час від часу. То дорогі моєму серцю спогади. Мала гарних учнів - лікар Люба Журавель, медпрацівник Оля Саган. А яким жартівником був Коля Кучинський! Пам'ятаю клас Софії Журавель - кожна дитина особлива. З цього класу багато вчителів - Катя Войтович, Вікторія Базилюк, Люба Жаран, Опацька Раїса. Пам'ятаю серпневу конференцію - сидять в рядочок молоді педагоги - всі мої учні. А ще у спогадах - наші екскурсії в Брест. Всю дорогу співали. Повернулись серед ночі, а ранком - всі в школі, на уроках. Які колись діти були відповідальні! Стася Фадєєва жила на віддаленому хуторі, три дні в школі не буде, прийде на четвертий, але всі уроки підготовлені. Померла,

Вона любить живе спілкування й рада гостям, хоч і неочікуваним. Й справді - в її речах угадується філософ. Уже 21 рік, як Марія Василівна на заслуженому відпочинку, хоча колеги її ровесниці працюють ще й досі. Пішла зі школи не тому, що не любила цієї роботи, вважає її за найвище благо в житті. Просто історія - предмет важкий. Не раз переписувався заново. Вона ж не любить лукавства.

- Вирішальну роль у моєму житті зіграла моя вчителька Ніна Володимирівна Шукалевич. Після закінчення Комірської восьмирічки відвезла мене до Дубнівського педучилища й домоглася, щоб прийняли мене, як відмінницю, без вступних іспитів. Після закінчення навчання мріяла повернутись у рідні Комори, але там було лиш місце фізкультурника. А в Новорічицькій восьмирічній школі бракувало аж 5 спеціалістів. Відразу попросилась математику викладати, бо добре знала цей предмет, а хтось зі старших колег зауважив: «Бери історію, буде легше.» Погодилась. Поступила через рік заочно в Київський університет, на історичний факультет. В школі, окрім історії, ще довгий період і географію вчила. Мені дуже подобався цей предмет. І діти були від нього в захваті. Навіть влітку, замість відпочинку, я все готувала додаткові матеріали на уроки. Потім, коли в Новорічиці відкрили середню школу, зросло навантаження, власні діти потребували уваги, і я попросила географію від мене забрати, бо ж якось не з руки було відмовлятися від історії, коли закінчила історичний факультет. Ось такий сюжет намалю-

лежній Україні. Вчительської професії навчалась в Пермській області, там, де були на поселенні. Бо ж дали нам десять років. Хотіла бути агрономом, а мама запротестувала: «Йди в педагогічний». Тож, це мамина професія, хоч я про те ніколи й не пошкодувала. Батьки у 1957 році повернулись на Україну, а я мусила ще 3 роки відпрацювати в сільці Петухі. А після повернення на Дубнівщину, мене ніяк не хотіли брати на роботу. Звернулась в облоно, звідси й направили до Новорічиці. Дуже сумнівались, як я буду вчити, коли української майже не знаю. Вчила молодші класи і сама разом з ними вчилась. Колеги допомагали, бо був дуже гарний педагогічний колектив. Робота була до душі. Любила працювати з малими школяриками, понад усе любила дивитись в їх очі, бачити, як вони ростуть. Був період, що навчала й групу продовженого дня. Жила в Голубному, дороги не було, але умудрялась за 25 хвилин діставатись до школи. Соромно було запізнюватись, бо ж на тебе чекали твої учні. Серед тих, кого навчала - Сергій Жаран, Валентина Войтович, Надія Грушовець, Софія Журавель, Зіна Моїсевич, Володимир Жаран. Хороші, старанні діти. Вони для мене й понині такі. Уже 27 років як на заслуженому відпочинку. Пішла на пенсію в 55 років, дала дорогу молодим. Але в снах ще й досі бачу школу. Дивно, що сни про те, як не можу дати раду бешкетникам. Хоч, здається, їх і не так багато й було. Дякую всім своїм учням за те, що вони були у моїй вчительській долі.

**Спілкувалась
Галина ГАВРИЛОВИЧ**